Eem-Vallei Educatief
Openbaar basisonderwijs met ruimte voor talent

Stichting *Eem-Vallei Educatief*

kantoor/postadres Amsterdamseweg 41
3812 RP Amersfoort
telefoon (033) 303 14 90
e-mail info@stev.nl
internet www.stev.nl

bank ABN-AMRO
NL74ABNA052.89.23.447
kvk 08126759

Aan de griffier van de gemeenten
Baarn, Barneveld, Bunschoten, Nijkerk, Scherpenzeel,
Soest en Woudenberg

Plaats, datum Amersfoort, 27 november 2017
onderwerp Begroting 2018 van *Eem-Vallei Educatief*
behandeld door H. van der Zwaag
bijlage(n) 1

Geachte mevrouw, heer

Hierbij bieden wij uw gemeenteraad de begroting 2018 en de meerjaren begroting 2019-2022 van de stichting *Eem-Vallei Educatief* aan. De Raad van Toezicht van de stichting bespreekt in haar vergadering van 19 december 2017 voor de eerste keer deze begroting.

De begroting 2017 gaat uit van een bewuste overschrijding van ongeveer 100.000, - euro. De stichting is in het kader van haar visie op onderwijs (Ambitie en Koersboek) van mening dat er de komende jaren extra geïnvesteerd moet worden in ontwikkeling van leerkrachten, innovatieve projecten en onderzoek. Buiten de nog te maken afspraken met het ministerie en de bonden (PO in actie) wil de stichting alvast een aanzet geven tot werkdruk vermindering op haar scholen. Zij gaat de post formatie verhogen en meer leerkrachten de gelegenheid geven in de LB salarisschaal te komen
Deze bewuste overschrijding is financieel te verantwoorden. De kapitalisatiefactor van onze stichting ligt boven de signaleringswaarde van de overheid. Dit houdt in dat de stichting meer geld in haar reserve heeft dan noodzakelijk geacht zou mogen worden. Door in 2018 en 2019 een beroep te doen op onze reserve voldoen we aan het terugbrengen van de kapitalisatiefactor en aan een wens uit het onderwijsveld van de stichting.

Uw raad heeft conform onze statuten het recht een zienswijze in te dienen op deze begroting. Indien uw raad gebruik wenst te maken van dit recht, verzoek ik u mij uiterlijk voor 15 februari 2018 de zienswijze schriftelijk toe te zenden.

Het College van Bestuur zal op 14 februari 2018 de begroting 2018 definitief vaststellen. In dit besluit zal de stichting de zienswijzen van de gemeenten herkenbaar meenemen.

Hoogachtend,

H. van der Zwaag
Voorzitter College van Bestuur.

Eem-Vallei Educatief

Openbaar basisonderwijs met ruimte voor talent

Begroting 2018

(Inclusief meerjarenraming 2019 – 2022)

CONCEPT

Inhoud

Voorwoord 3
Begroting 2018 4
De planning & control cyclus 4
Toelichting op de cyclus 5
De financiële administratie 6
De Personeels- en salarisadministratie 6
De bekostigingssystematiek in het primair onderwijs. 7
De leerlingaantallen 7
Huisvesting 8
Investeren in de toekomst 9
Risicoparagraaf bij de begroting 2018 14
Begroting 2018 16
Toelichting algemeen 16
Toelichting Baten 17
Toelichting Lasten 19
Toelichting financiële baten en lasten 23
Toelichting (meerjaren)investeringen 24
Meerjarenbegroting 2018 – 2022 25
Prognose leerlingaantallen 26
Meerjarenbalans, inclusief kengetallen 27
Liquiditeitsbegroting 2018 – 2022 29

Amersfoort, november 2017

Voorwoord

Het College van Bestuur van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs *Eem-Vallei Educatief* biedt u hierbij haar conceptbegroting aan over het kalenderjaar 2018. Het opstellen van deze begroting heeft veel tijd in beslag genomen, omdat het een complexe materie betreft en er altijd gewerkt moet worden met aannames. De baten staan op het moment van opstellen van de begroting nooit volledig vast, omdat deels de definitieve bekostigingscijfers van het ministerie pas in het voorjaar van 2018 bekend gemaakt worden. Ook de lasten zijn deels gebaseerd op aannames, omdat de ontwikkeling van de loonkosten sterk kan variëren.

De personele lasten i.c. de loonkosten vormen ongeveer 82% van de totale uitgaven en hebben daarmee een grote invloed op de begroting. In de afgelopen jaren is gebleken dat kostenverhogende maatregelen slechts zeer gedeeltelijk door de overheid worden gecompenseerd als gevolg waarvan de werkgeverslasten sterk oplopen. We noemen dit de 'stille bezuinigingen'.

Het primair onderwijs kende de afgelopen jaren forse financiële problemen als gevolg van krimp, sterk oplopende personele kosten en 'stille' bezuinigingen. Ons bestuur heeft vanaf 2010 elk jaar fors bezuinigd vooral op de personele kosten. Daarnaast zijn alle contracten doorgelicht en zijn veel contracten tegen een lagere kostprijs opnieuw afgesloten. Strakke financiële planning en monitoring van de personele kosten in de afgelopen jaren hebben geleid tot positieve exploitatiesaldi en een sterk verbeterde financiële positie.

De stichting heeft tot haar vreugde geconstateerd dat de forse leerling daling eindelijk tot staan lijkt te zijn gebracht. Op 1-oktober 2017 hadden we 13 leerlingen minder dan het jaar ervoor, ondanks het feit dat er grote groepen 8 de school hebben verlaten.

Vanwege de stabilisatie en de mogelijke tekenen van licht herstel zal het College van Bestuur de komende twee jaar afstappen van behoudend begroten. Het College van Bestuur gaat investeringen in ontwikkeling van medewerkers, innovatie en onderzoek. Zij wil onze visie op onderwijs, zoals beschreven in ons Ambitie en Koersboek, impulsen geven, zodat de realisatie ook daadwerkelijk op onze scholen plaats gaat vinden. Daarnaast wil de stichting proberen de werkdruk van medewerkers iets te verlagen door iets meer formatie aan scholen toe te delen.

We hebben de huidige kennis van nieuwe financiële ontwikkelingen als uitgangspunten voor deze begroting gehanteerd. Toekomstig beleid vanuit het Rijk en toegezegde financiële impulsen hebben we in deze begroting nog niet meegenomen. Wel hebben we ervoor gekozen om de huidige einddatum van diverse subsidieregelingen te verwerken in de baten. Het feit dat wij de koers van behoudend begroten voor de komende twee kalenderjaren loslaten, betekent niet dat wij geen strak personeelsbeleid zullen blijven voeren de komende jaren. Dit zal nodig blijven om de bedrijfsvoering gezond te houden. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit beleid op basis van de huidige monitoring zal slagen.

Het College van Bestuur,
Henk van der Zwaag
Voorzitter

Begroting 2018

Vooruitblik 2020

Onze organisatie en scholen werken met meerjarenbegrotingen waarin de koppeling tussen onderwijskundige vernieuwing en inzet van financiële middelen duidelijk zichtbaar is. Externe financieringsbronnen zijn aangeboord.
Ondernemerschap is op alle scholen van *Eem-Vallei Educatief* zichtbaar en gemeengoed geworden bij alle medewerkers en leerlingen. *

*Koersboek pagina 39

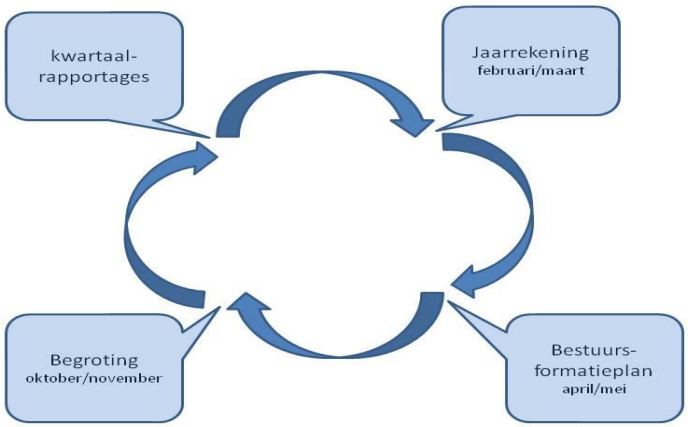
Bij de opstelling is rekening gehouden met ervaringscijfers van voorgaande jaren, alsmede de actuele ontwikkelingen in financiële- en organisatorische zin.
Naast de exploitatiebegroting 2018 is ook een investeringsbegroting 2018-2022 opgesteld. Tevens treft u een overzicht 'Verloop reserves en voorzieningen' en een 'Kasstroomoverzicht' aan.
Onderstaand wordt een toelichting gegeven. In deze toelichting worden de volgende onderdelen belicht:

- Planning- en controlcyclus;
- Bekostigingssystematiek in het primair onderwijs;
- Leerlingaantallen;
- Financiële aandachtspunten en risico's;
- Toelichting op de begroting in hoofdlijnen.

De planning & control cyclus

- <u>Begroting 2018.</u>
  De begroting 2018 is onderdeel van de planning- en controlcyclus.
  Als uitgangspunt wordt de "Planning en Control Jaarcyclus" gehanteerd.

Planning en Control Jaarcyclus
Stichting *Eem-Vallei Educatief* Amersfoort

Toelichting op de cyclus

1. Elk kwartaal stelt het College van Bestuur een financiële rapportage op t.b.v. de Raad van Toezicht. Deze rapportage bevat een financieel uitputtingsoverzicht van de afgelopen kwartalen in relatie tot de prognose van de begroting. Deze kwartaalrapportages worden ook gedeeld met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

2. De bewaking van de te realiseren onderwijskundige- en financiële targets vanuit het formatieplan, het strategisch beleidsplan en de schoolplannen moet gebeuren vanuit de financiële administratie door middel van tijdige rapportages. De betrouwbaarheid van rapportages staat of valt met:
   - Heldere procedures (administratieve organisatie en interne beheersing);
   - Interne controle;
   - Tijdige administratieve verwerking;
   - Intracomptabele verwerking opbrengsten;
   - Intracomptabele verwerking kosten;
   - Maandelijkse afsluiting van de periode;
   - Betrouwbare schattingen aan het eind van de periode.

3. Elke maand worden de salariskosten geanalyseerd. Afwijkingen moeten intern kunnen worden verklaard. Deze maandelijkse monitoring levert inzicht in de ontwikkeling van de personele kosten, levert input voor de uitputtingsprognose van de rest van het lopende jaar en vormt de basis voor de nieuwe begroting.

4. Het bestuursformatieplan wordt opgesteld in maart/april en is gebaseerd op de begroting van dat jaar. Als inkomsten zijn conform de begroting de volgende categorieën te onderscheiden:
   - De normatieve Rijksbijdragen te weten de lumpsumvergoeding personeel en de materiële instandhouding;
   - Overige subsidies van OC&W zoals bijzondere bekostiging 1e opvang vreemdelingen, Personeels -en Arbeidsmarkt Budget, prestatieboxmiddelen, verrekening uitkeringskosten en bekostiging Impulsgebieden;
   - Gemeentelijke bijdragen als subsidies schakelklassen en ondersteuning passend onderwijs;
   - Eventuele overige overheidsbijdragen;
   - Subsidies Passend Onderwijs (arrangementen & basiszorgbekostiging);
   - Overige baten zoals uitlenende detachering, projectgelden derden, etc.;
   - Huuropbrengsten verhuur aan derden.

   Voor de beheersing van de personele inkomsten en uitgaven is het van belang onderscheid in personeelsformatieplan en begroting aan te brengen tussen de kostensoorten directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel, salariscomponenten, vaste of tijdelijke dienstbetrekkingen, tijdelijke taakuitbreidingen, vervanging ten laste van eigen middelen (ERD) en permanente of projectmatige inkomsten en uitgaven.

   Nadat het bestuursformatieplan is vastgesteld worden de schoolformatieplannen opgesteld door de schooldirecteuren. Deze schoolformatieplannen zijn afgeleiden van het bestuursformatieplan en vereisen de goedkeuring van het College van Bestuur voordat uitvoering mag worden gegeven aan het plan. In februari van het lopend schooljaar wordt het schoolformatieplan opnieuw vastgesteld met de dan geldende formatieve inzet.

5. In februari/maart wordt de jaarrekening opgesteld. In principe bevat de jaarrekening dan geen verrassingen meer als gevolg van de strakke control cyclus.

De financiële administratie

De financiële administratie wordt in eigen beheer uitgevoerd met het webbased administratiepakket Profit van Afas. Er is nu sprake van een verregaande vorm van digitalisering. De inrichting van dit boekhoudpakket voldoet volledig aan de wettelijke vereisten ten aanzien van o.a. de waardering van materiële en financiële vaste activa en de indeling en benoeming van het vermogen en de voorzieningen.

De rubrieken (rekeningschema) zijn ingedeeld volgens het algemeen gangbare decimale stelsel bij de opzet van kostensoorten. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van kostenplaatsen (locaties) en kostendragers (bestuur, school, projecten). Bij de opzet van dit schema is eveneens rekening gehouden met de rapportages, welke voor het College van Bestuur, de Raad van Toezicht en het schoolmanagement minimaal beschikbaar moeten zijn. Belangrijk onderdeel vinden wij de bewaking van de ontwikkeling van onder meer de personele inkomsten en -uitgaven. Daarbij wordt eveneens rekening gehouden met de (uit het personeel- en salarissysteem te genereren) gegevens zoals personele kostenplaatsen.
In het voorjaar van 2012 is gestart met de digitale factuurverwerking. Met behulp van een OCR-softwarepakket vindt de verwerking van facturen volledig binnen de workflows van het Profitpakket plaats. Deze manier van werken draagt bij aan de snelheid, de kostenreductie en de efficiency van het stafbureau.

Voor 2017 en 2018 is een complete herimplementatie van Afas ingepland.

Onderstaand volgt een niet limitatieve opsomming van activiteiten:

- Aanpassing van het grootboekschema, kostenplaatsen en kostendragers;
- Standaardrapporten FA/PSA voor jaarrekening, begroting, diverse rapportages en overige analyses;
- Standaardautorisatie voor gebruikers, toebedeeld op rol;
- Alle declaraties lopen via AFAS;
- Operationaliseren van een contractenregister;
- Herinrichting InSite, volledig gericht op automatisering, efficiëntie en vraag gestuurde informatievoorziening naar betrokkenen;
- Optimalisering salarisverwerking;
- Conversie HRM/Payroll/HRM, uitgevoerd door Fides (partner van AFAS);
- Documentenbeheer;
- Optimale koppelingen met diverse instanties (o.a. Belastingdienst, UWV en APG);
- Scholingsplan AFAS voor alle gebruikers;
- Communicatieplan t.b.v. update en uitrol.

De Personeels- en salarisadministratie

De administratie wordt in eigen beheer uitgevoerd in de AFAS-omgeving van *Eem-Vallei Educatief*.
De vier besturen (Meerkring, KPOA, Monton en EVE) in ons bestuurskantoor in Amersfoort hebben de krachten gebundeld en besloten om de PSA in eigen beheer uit te voeren. Vanaf 01-01-2016 voert *Eem-Vallei Educatief* zijn personeelsadministratie in eigen beheer met eigen personeel uit. Intussen hebben wij gemerkt dat deze beslissing een kwaliteitsslag heeft opgeleverd en efficiënter is. Door intensieve samenwerking met de partners in het bestuurskantoor wordt de continuïteit geborgd en kennis gedeeld m.b.t. inrichting van bronsystemen.

De bekostigingssystematiek in het primair onderwijs.

Het ministerie van OCW werkt voor de materiële bekostiging van het onderwijs met een kalenderjaar en voor de personele bekostiging met een schooljaar. Dat laatste betekent dat de bekostigingsinformatie voor het personeel reikt tot en met juli 2018 en dus voor 7/12e deel in 2018 gebruikt kan worden. Medio mei 2017 komen de cijfers vrij voor de periode augustus 2018 tot en met juli 2018, waardoor 5/12e deel in 2018 in beeld kan worden gebracht. In deze begroting is voor dat 5/12e deel op basis van een zo goed mogelijke inschatting een aanname gemaakt. Deze aanname is gebaseerd op de teldatum 1-10-2017.
De ministeriële beschikkingen voor de materiële instandhouding 2017, de zogenaamde VeLo-vergoedingen, zijn begin oktober gepubliceerd en volledig verwerkt in deze begroting.
Naast de genoemde reguliere lumpsumvergoedingen voor personeel en materieel worden geoormerkte- en niet-geoormerkte subsidies verstrekt.

De bekostiging voor het primair onderwijs is niet toereikend. Zware (stille) bezuinigingen en krimp trekken een forse wissel op de schoolbesturen. Alleen al de stille bezuinigingen hebben er sinds 2010 toe geleid dat er gemiddeld een terugloop van 7% op de begroting is ontstaan. De materiële bekostiging loopt al jaren achter de feiten aan, waardoor een gemiddelde school zo'n € 20.000 tekortkomt voor de exploitatie.

De leerlingaantallen

Onderstaand is de ontwikkeling van de leerlingen verdeeld naar BRIN-nummers vermeld.

school	01-10-11	01-10-12	01-10-13	01-10-14	01-10-15	01-10-16	01-10-17
De Uitkijck	244	233	213	203	201	197	181
Kruisrak	204	205	190	180	182	181	191
Dorpsbeuk	140	127	112	105	117	149	152
Prangelaar	90	71	59				
Jan Ligthartschool	180	182	197	249	251	240	248
Griftschool	201	197	192	183	175	179	174
Plantijn	90	98	94	99	92	98	107
Lijster	108	120	116	117	117	115	103
Regenboog	147*	101	101	98	115	110	104
Egelantier/de Buut	277	260	240	206	177	193	181
Corlaer	208	210	190	178	181	186	192
Zandberg/Lange Voren	175	175	156	148	142	139	150
Startbaan/PWA	291	270	258	250	233	188	179
Totaal	**2355**	**2249**	**2118**	**2016**	**1983**	**1975**	**1962**

*De Regenboog had toen nog een dislocatie in Barneveld (obs De Zonnebloem). Deze dislocatie is in 2012 opgeheven en de leerlingen zijn herplaatst op andere Eem-Vallei scholen in de plaats Barneveld.

Uit het overzicht blijkt dat de jaarlijkse grote afname van het aantal leerlingen bijna tot stilstand is gekomen. Groei is er op de Plantijn, Zandberg en 't Kruisrak en het verlies op de Lijster is verklaarbaar, doordat er een extra grote groep 8 deze school heeft verlaten. Bij voorbaat was duidelijk dat de school dat niet kon gaan compenseren. Het verlies op de Uitkijck is groter dan de voorspelde krimp in de gemeente Baarn (-4%). Dit verlies wordt op dit moment geanalyseerd en vertaald in acties.

Basisschool de Dorpsbeuk in Scherpenzeel is per 01-08-2015 gefuseerd met de Griftschool te Woudenberg. Het ministerie van OCW heeft de Dorpsbeuk wel de status van nevenvestiging verleend, waardoor een flink deel van de bekostiging voor personeel en materieel in stand blijft. Deze school heeft de afgelopen jaren een grote groei

doorgemaakt en deze groei lijkt zich nu te stabiliseren. Deze groei is veroorzaakt door het nieuwe- en moderne schoolconcept dat een duidelijke vertaling is van de visie op onderwijs van de stichting, zoals beschreven in onze Ambitie en Koersboek.

De grote terugval op de Startbaan/PWA is vooral te wijten aan een zeer grote groep 8 die de school heeft verlaten

De komende jaren zal fors moeten worden ingezet op behoud en vergroting van het marktaandeel in een krimpende markt in Baarn en Soest. Hiervoor is € 70.000 t.b.v. PR & Marketing begroot. Onze scholen doen het goed op het gebied van onderwijskwaliteit en opbrengsten. Alle scholen zijn door de inspectie als voldoende tot goed beoordeeld en hebben allemaal een basisarrangement voor het toezicht.

Huisvesting

De huisvesting van alle scholen is goed op orde. Bijna alle scholen zitten in nieuwe of gerenoveerde gebouwen.

- Het Integraal Huisvestingsplan van de gemeente Soest voorzag in de periode tot 2016 in vervangende nieuwbouw/renovatie voor de Buut. Op 1 november 2016 is hier een grootschalige renovatie/gedeeltelijke nieuwbouw begonnen. Op 8 november 2017 is deze school officieel geopend door de wethouder van Soest, mevr. Van Berkel. De Buut is een licht en hypermodern gebouw geworden met een prachtig leerplein, helemaal ingericht om ook onze visie op onderwijs te kunnen realiseren.
- De Buut is op dit moment één van de meest duurzame schoolgebouwen van Nederland. De school wordt verwarmd met aardwarmte en verzorgt een groot deel van zijn stroomverbruik zelf door zonnecollectoren op het dak. De eigen bijdrage van Eem-Vallei bedraagt € 200.000 en was opgenomen in de investeringsbegroting. De bouw is binnen de begroting afgesloten.

- Het bestuur hoopt binnenkort met de gemeente Soest in gesprek te kunnen gaan over renovatie van de Prins Willem Alexanderschool in Soest. Ons doel is om voor de zomervakantie van 2018 ook deze renovatie te hebben gerealiseerd. Hiervoor is een bedrag van € 338.000 gereserveerd. Daarmee hebben we dan kunnen realiseren dat alle locaties van de stichting voldoen aan de eisen van modern onderwijs.
- Duurzaamheid is één van de speerpunten van de stichting in haar Ambitieboek. Dat betekent dat wij de komende jaren bij ver- en nieuwbouw van scholen steeds meer duurzame materialen gaan gebruiken en alternatieven voor licht en verwarming gaan installeren. Het bestuur gaat onderzoeken of wij de komende jaren op meerdere scholen de daken kunnen gebruiken voor het opwekken van eigen energie (stroom).

Wij nemen onze verantwoordelijkheid als het gaat om de volgende generaties te leren zuiniger en anders om te gaan met de natuurlijke grondstoffen van onze aarde en de atmosfeer. Dat betekent dat wij in ons doen en laten de kinderen het goede voorbeeld geven, maar ook de kinderen stimuleren om te zoeken naar alternatieven en hun gedrag en houding aan te passen aan de mogelijkheid hoe om te gaan met schaarste." *(Koersboek pagina 29)*

Investeren in de toekomst

Wij bouwen een brug terwijl we erop lopen!

Onze visie op onderwijs is om in 2020 een situatie te hebben bereikt waarin leerlingen zich maximaal ontwikkelen op een manier die past bij de 21e eeuw en daarbij gebruik makend van al hun talenten.
We realiseren ons dat de ontwikkelingswereld van zowel onze leerlingen als medewerkers aan continue veranderingen onderhevig is en willen daarom dat onze medewerkers gebruik maken van de 21e-eeuwse vaardigheden (zoals digitale geletterdheid) die passen bij de ontwikkelingswereld van het individu.

Hierbij wordt uitgegaan van het natuurlijk leren en daar hoort een individuele ontwikkelingsstijl, leerstijl en leerstrategie bij. Daarbij staat aandacht voor excellentie, duurzaamheid, samenwerken, creativiteit en innovatie op de voorgrond.
*Met ambitie, passie en lef willen wij op deze manier onze leerlingen de mogelijkheid bieden om hun talenten optimaal in te kunnen zetten in de maatschappij van morgen***.** (Ambitieboek pagina 23)

Het doel: onderwijs veranderen en passend maken bij datgene dat het kind echt nodig heeft voor zijn/haar toekomst.

In het voorwoord heeft u al kunnen lezen dat *Eem-Vallei Educatief* de komende twee jaren gaat afstappen van behoudend begroten en gaat investeren in de toekomst van onze leerlingen. Dat betekent concreet dat de stichting de komende twee jaar een bescheiden beroep gaat doen op haar algemene reserves.

De algemene reserves van de stichting zijn van een dusdanige omvang dat deze investering gerechtvaardigd is zonder dat de liquiditeit van de stichting in gevaar zal komen.

Stichting *Eem-Vallei Educatief* zal in het kalenderjaar 2018 en 2019 jaarlijks maximaal € 150.000 extra begroten voor ontwikkeling van leerkrachten (€ 60.000), innovatieve projecten (€ 50.000) en onderzoek (€ 40.000).
Wij zullen de begroting dan ook, mede met bovenstaand bedragen, de komende twee jaar bewust laten overschrijden.
Daarnaast heeft de stichting besloten te investeren in verbetering van de arbeidsvoorwaarden voor leerkrachten, door meer leerkrachten kansen te geven door te stromen naar de LB schaal, zonder dat dat formatieve consequenties heeft voor de scholen. Eem-Vallei heeft nu ongeveer 10 fte van haar personeel in de LB zitten dat moet in 2021 minimaal 40 fte zijn. Dat zou dan ongeveer 40% van het personeelbestand zijn. Dit conform de wensen die door werkgevers en werknemers ooit zijn verwoord in het Convenant Leerkracht (functiemix). Dit betekent dat de stichting de komende vier jaarlijks € 20.000 euro gaat toevoegen aan de formatie. Daarnaast wil de stichting proberen de werkdruk op de scholen te verlagen door aan de scholen iets meer formatie toe te delen. Op dit moment wordt per 27 leerlingen een bedrag aan formatie aan de scholen toegekend. Wij willen dit terugbrengen naar 25,5 leerlingen. Kosten € 115.000. De komende jaren zal nader onderzocht worden of verdere bijstelling tot de mogelijkheden behoord. E.e.a. passend binnen het financieel beheer van de stichting en het waarderingskader van de Onderwijsinspectie.

In 2015 heeft de stichting *Eem-Vallei Educatief* zijn strategisch beleid voor de periode tot 2019 vastgesteld. In het Ambitieboek heeft de stichting haar visie op onderwijs voor de toekomst beschreven. In het schooljaar 2015-2016 zijn alle *Eem-Vallei* scholen daarmee aan de slag gegaan. Binnen de stichting zijn er steeds meer vernieuwingsontwikkelingen te zien en tastbare resultaten.

Lopende het schooljaar 2015-2016 kwamen wij er steeds meer achter dat de leerkracht en de leidinggevende cruciaal zijn om de volgende stappen in dit vernieuwingsproces te kunnen realiseren
In het Ambitieboek spreken wij over het terughalen van het vakmanschap* bij de leerkracht en het durven loslaten en experimenteren. Daarvoor is lef, ambitie en passie nodig.
Wij denken dat de meeste van onze leerkrachten die ambitie, passie en lef hebben maar dat de waan van de dag, tijd en durven loslaten een belemmering vormen waardoor zij dat lef nog te weinig omzetten in daden.
Vanuit de maatschappij krijgen wij steeds meer bevestiging dat onze visie op onderwijs een juiste visie is om kinderen van nu goed voor te bereiden op hun toekomst en dat daarom het onderwijs anders moet worden ingericht.
Wij zien dat onze ideeën bij andere besturen navolging krijgen. Ook de Onderwijsraad (2014) concludeert dat het onderwijs anders ingericht zal moeten worden en ook de huidige staatssecretaris heeft daartoe vorig jaar een aanzet gegeven met zijn project Onderwijs 2032. In dit document wordt ook een beeld geschetst van het onderwijs in de toekomst. Dit beeld komt overeen komt met onze stippen op de horizon en onze visie.
Het grote verschil met het document van het Ministerie van Onderwijs (Onderwijs 2032) en onze visie is vooral de factor tijd. Het ministerie denkt dat je voor deze verandering nog wel 15 jaar kunt uittrekken.
Wij zijn zo arrogant om te menen dat je het gisteren al had moeten invoeren, omdat je nu dagelijks kinderen niet goed voorbereid op hun toekomst. De kloof tussen het huidig basisonderwijs en de maatschappelijke ontwikkeling(en) wordt steeds groter en moet zo snel mogelijk gedicht/kleiner gemaakt worden.

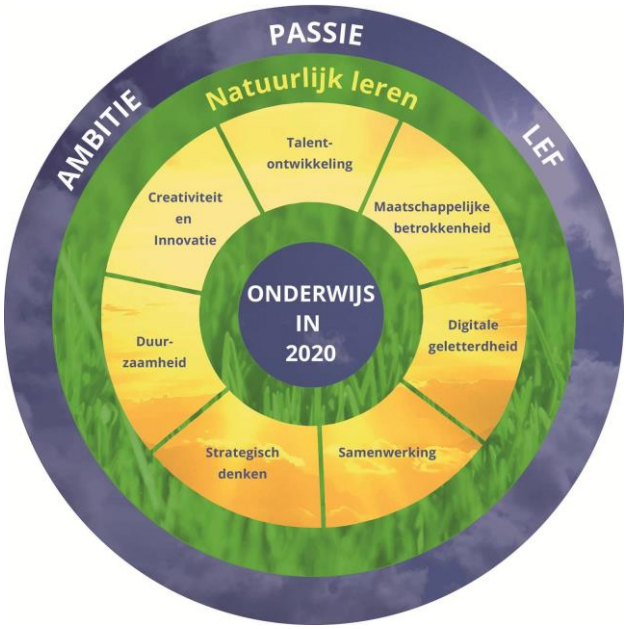
We moeten daarvoor een cultuurverandering in het onderwijs realiseren.

In ons Ambitieboek staat over de huidige kinderen op onze scholen:
De toekomst voor deze generaties betekent dat ze gedurende hun hele arbeidscarrière hun kennis op peil moeten houden en zich nieuwe vaardigheden eigen kunnen maken.

Daarbij hoort, naast rekenen en taal, ook dat zij zich andere vaardigheden eigen moeten maken die net zo belangrijk zijn om een plek te kunnen vergaren op de toekomstige arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waarvan wij nog niet weten welke beroepen dan relevant zullen zijn.

**Het vakmanschap wordt veel breder. We dragen niet alleen kennis (kennisdrager) over maar zijn ook cultuur (over)drager, mede-opvoeder, wereldburger, onderzoeker/beschouwer en inspirator. Dit kunnen onze (nieuwe) beroepsrollen worden. Misschien zijn er meer en specifiek Eem-Vallei Educatief rollen te definiëren.*

Bij andere vaardigheden moet u denken aan denkvaardigheden, sociale competenties en digitale geletterdheid maar ook aan:

Dit alles betekent dat we naast *het onderwijs van morgen* ons ook moeten gaan richten op de *maatschappij van morgen* maar ook de *leerkracht van morgen*. De leerkracht van de toekomst wordt meer coach, begeleider en instructeur, maar ook iemand die de leerlijnen en leerstrategieën kent, niet geleid wordt door methoden, maar zelf de lijnen uitzet per en in samenwerking met het individuele kind. Vanuit hoge verwachtingengerichtheid naar maximale resultaat. Dit alles betekent voor de leerkracht: investeren in eigen ontwikkeling en steeds verbeteren van de vaardigheden. Een continu leerproces.
De leerkracht van morgen is een echte professional die zijn eigen handelen constant evalueert en aanpast om het beste onderwijs te geven aan zijn leerlingen. Hij/zij staat open voor feedback van collega's en derden en geeft dit ook zelf, met het doel om zelf en de ander beter te maken.

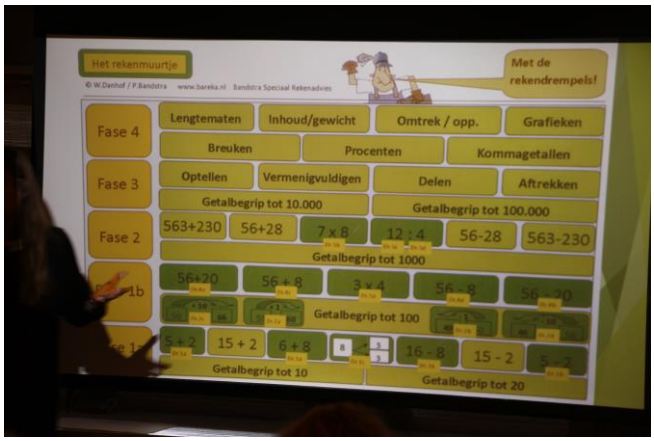
Daarvoor moeten de stichting *Eem-Vallei Educatief* de leerkrachten mogelijkheden en ruimte bieden. Dat gaan we realiseren door extra te investeren in het leren en het faciliteren van de leerkrachten en leidinggevenden.
Binnen de stichting zijn steeds meer leerteams bezig met onderzoek en ontwikkeling. Het afgelopen jaar hebben zij hun resultaten gepresenteerd op een zeer succesvolle studiedag van de stichting. Helemaal ingevuld door eigen leerkrachten die in workshops hun eigen collega's deelgenoot maakten van hun ontwikkeling en onderzoeksresultaten. Uit de organisatie kwam de wens dit jaarlijks te doen. We hebben daarom ook voor 2018 weer een bedrag gereserveerd voor een studiedag.

Dit leren kan zijn door bij collega's in de groep te gaan kijken, op basis van een concrete hulp- of ontwikkelvraag, maar ook door cursussen/opleidingen te volgen of onderzoek te verrichten. Alles moet erop gericht zijn een leerkracht te worden die onderwijs geeft met haar/zijn blik op de toekomst van het kind, vanuit de visie van *Eem-Vallei Educatief.* Maar ook door zich te laten coachen of begeleiden (peer teaching) kan de leerkracht werken aan zijn eigen ontwikkeling en het verbeteren van zijn vaardigheden.

Verder willen wij leerkrachten uitdagen te innoveren. Zelf nieuwe ideeën ontwikkelen of zoeken naar ideeën die het onderwijs in zijn/haar groep of zijn/haar school beter en passender kunnen maken.
Soms zijn daarvoor middelen nodig. Op basis van een goed plan willen wij individuele leerkrachten of leerteams de mogelijkheid bieden hun plannen uit te voeren en/of te onderzoeken.

De komende jaren zullen wij veel onderzoek moeten verrichten naar nieuwe ontwikkelingen, materialen en inzichten. Soms kunnen eigen medewerkers dat doen, maar soms moet je een beroep op doen op derden/ externen.

De onderzoeksvragen moeten vooral uit de onderwijspraktijk van de scholen komen. Indien het onderzoek gedaan zal worden door andere specialisten(derden/externen) dan moeten onze medewerkers daar bij betrokken zijn. Dit geeft hun nieuwe inzichten en zal ze ook naar een hoger denkniveau leiden waardoor het positieve invloed zal hebben op het onderwijs in hun groep of in het team waarin ze werken.
De stichting Eem-Vallei wil beginnende leerkrachten goede mogelijkheden bieden hun vak te leren beheersen. Daarom trekken wij jaarlijks € 10.000 uit om startende leerkrachten te begeleiden.

Voor ontwikkeling van personeel wordt opnieuw € 150.000 euro uitgetrokken. We overwegen om een nieuwe Eem-Vallei Bestuursacademie op te richten helemaal geënt op onze visie op onderwijs en de daarbij behorende noodzakelijke scholing.
Voor 2018 trekken wij verder € 60.000 uit om leerkrachten die geen gymbevoegdheid hebben de kans te geven deze te gaan halen.

Verder wil de stichting dat ICT verder geïmplementeerd wordt in het onderwijs, programmeren digitale leermiddelen etc. moet meer zichtbaar zijn op de EVE-scholen. Tijdens onze studiedag is daar al aandacht aan besteed en was er veel interesse in de getoonde materialen. Een werkgroep gaat daar het komend jaar mee aan de slag en zal met concrete voorstellen komen.

Bovenstaande is nodig om verder te bouwen aan de brug die we aan het bouwen zijn, terwijl we erop lopen. Daarvoor is ***ambitie en passie*** nodig van alle mensen bij de stichting *Eem-Vallei Educatief* en ***lef*** van het bestuur om te durven investeren. Dit alles leidt tot excellente kwaliteit.

Risicoparagraaf bij de begroting 2018

Risico's en de effecten op de begroting:

- **Afname aantal leerlingen**
  Het grootste risico voor de stichting bestaat uit het teruglopen van leerlingenaantallen. Grofweg rekenen we aan elke leerling € 5.000 aan baten toe.
  In de huidige begroting zijn we uitgegaan van het aantal leerlingen op 01-10-2016 voor de personele bekostiging en van 01-10-2017 voor de materiële bekostiging. Voor de komende jaren gaan we uit van een geprognosticeerde, licht dalende trend dat het aantal het aantal leerlingen met 78 terugloopt de komende 5 kalenderjaren, van 1.962 (teldatum 1-10-2017) tot 1.884 leerlingen (teldatum 1-10-2021).

  Uit de cijfers blijkt dat de gemeentelijke prognoses eenzelfde trend laten zien als de bestuurlijke cijfers. Conclusie mag zijn dat de lichte jaarlijkse daling van het aantal leerlingen zijn intrede doet. Na 2022 is de verwachting dat dit aantal stabiliseert.

  Er bestaat op het gebied van de ontwikkeling leerlingenaantallen een financieel risico van ruim € 390.000.

- **Afname en wegvallen gemeentelijke subsidies**
  Gemeenten kennen nu de vanuit het Rijk ontvangen gelden voor onderwijs achterstandenbeleid toe aan verschillende scholen. De gemeenten Baarn, Bunschoten, Barneveld en Soest kennen deze subsidies toe voor het in stand houden van Schakelklassen en Taalklassen. Deze subsidies worden jaarlijks opnieuw vastgesteld. Er bestaat geen enkele zekerheid m.b.t. deze middelen voor de middellange- en lange termijn. Mogelijk gaat in 2018 het Rijk over tot een nieuw systeem van toekenning Onderwijsachterstandenmiddelen; dit maakt dat de stichting mogelijk met een financieel risico te maken gaat krijgen.

  Het financiële risico bedraagt ongeveer € 226.000.

- **Toename kosten ICT**
  De kosten voor ICT en licenties nemen steeds verder toe. Deze stijging wordt veroorzaakt door:
  - Voorbereiding op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) → mei 2018
  - De toename van ICT-gebruik in het onderwijsproces (meer educatieve software);
  - De toename van het aantal licenties voor besturings- en kantoorsoftware (toename van het aantal werkplekken t.b.v. leerlingen en leerkrachten);
  - De aanschaf van software die geschikt is voor gebruik binnen netwerken;
  - De toename van webbased educatieve software;
  - Het hoge Btw-tarief van 21% voor digitale leermiddelen, terwijl de hardcopy equivalenten onder het Btw-tarief van 6% vallen.

  Deze kosten zijn beheersbaar maar kunnen moeilijk teruggebracht worden in een tijd dat ICT een steeds belangrijkere rol in het onderwijsproces inneemt. De scholen maken steeds meer en intensiever gebruik van oefensoftware die gratis op het internet beschikbaar is.

  In 2016 is het systeembeheer op de scholen opnieuw aanbesteed volgens een nieuw programma van eisen. De verwachting is dat op dit onderdeel op termijn een besparing kan worden gerealiseerd.

- **Sociale partners**
  De sociale partners en de minister van OCW hebben voor de leraren primair onderwijs in het Convenant Leerkracht afspraken gemaakt over een betere beloning en meer loopbaanmogelijkheden ('functiemix'). Om leraren meer loopbaanmogelijkheden te bieden komen er meer hogere leraarfuncties. In 2014 zou 58% van de leraren in schaal LA zitten, 40% in schaal LB en 2% in schaal LC. 75% van de doorgevoerde verplichtingen zal in de bekostiging worden opgenomen. Het resterende deel zal uit eigen middelen moeten worden bekostigd. In de begroting 2018 is rekening gehouden met de effecten van het invoeren van de functiemix op bestuursniveau.

- **Krimp**
  De basis voor de leerlingprognose is de gemeentelijke prognose. Aangezien deze de afgelopen jaren niet volledig bleek te kloppen, is deze bijgesteld o.b.v. de werkelijke in- en uitstroom en de ontwikkelingen binnen het voedingsgebied van de school. De aantallen zijn terug te vinden bij meerjarenbegroting.

- **Wet werk en zekerheid**
  De invoering van de Wet werk en zekerheid betekent voor veel schoolbesturen dat zij buitengewoon attent moeten zijn bij het inzetten van tijdelijk personeel bij achtereenvolgende tijdelijke benoemingen, omdat dit wettelijk resulteert op het recht op een vaste aanstelling. Voor het openbaar onderwijs heeft de invoering van de wet voorlopig nog geen gevolgen, omdat het personeel valt onder ambtenarenregelingen en niet onder het Burgerlijk wetboek zoals het personeel in het bijzonder onderwijs. De verwachting is dat aan deze rechtsongelijkheid binnenkort een einde komt.
  Om goed te kunnen monitoren dat het risico wordt gemeden heeft ons bestuur zich aangesloten bij Transvita. Deze organisatie voert de monitor uit op de inzet van personeel en bemiddelt bij het inzetten van boventallig personeel. Bij Transvita zijn veel besturen in de regio aangesloten met in totaal 52.000 leerlingen.

Begroting 2018

Begroting 2018

Baten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
3.1.	**(Rijks)bijdragen OCW**	10.954.300	10.377.800	8.510.344	10.817.105	576.500
3.2.	**Overige overheidsbijdragen**	226.000	84.000	212.901	290.974	142.000
3.5.	**Overige baten**	83.100	61.000	120.716	112.646	22.100
	Totaal baten	**11.263.400**	**10.522.800**	**8.843.961**	**11.220.725**	**740.600**
Lasten		**2018**	**2017**	**t/m sept '17**	**2016**	**2018-2017**
4.1.	**Personele lasten**	9.261.600	8.617.600	6.860.752	8.974.217	644.000
4.2.	**Afschrijvingen**	315.200	329.300	200.038	282.005	(14.100)
4.3.	**Huisvestingslasten**	906.200	936.400	664.172	863.301	(30.200)
4.4.	**Overige instellingslasten**	897.600	756.400	725.384	1.046.673	141.200
	Totaal lasten	**11.380.600**	**10.639.700**	**8.450.347**	**11.166.196**	**740.900**
	Saldo baten en lasten	**(117.200)**	**(116.900)**	**393.614**	**54.529**	**(300)**
5.1.	**Financiele baten en lasten**	16.000	18.000	16.233	17.880	(2.000)
Nettoresultaat		**(101.200)**	**(98.900)**	**409.847**	**72.409**	**(2.300)**
	Leerlingen (t-1)	**1.962**	**1.976**	**1.976**	**1.983**	**0**

Toelichting algemeen

De exploitatie 2018 sluit met een begroot negatief resultaat van - € 101.200, als gevolg van de extra begrote uitgaven, die vanuit intern beleid en het Koersboek worden uitgevoerd. Het negatief begroot saldo voor het jaar 2018 zal volledig ten laste van de Algemene Reserve gebracht worden. Ook het opvolgende begrotingsjaar 2019 is negatief begroot, om de mogelijkheid te schenken aan het personeel van stichting Eem-Vallei Educatief, de beschreven doelen uit het Ambitieboek en Koersboek verder vorm te geven.

Toelichting Baten

Begroting 2018 (uitgebreid)

Baten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
3.1	**(Rijks)bijdragen OCW**					
3.1.1	Normatieve rijksbijdrage	8.780.180	8.600.100	6.538.378	8.843.583	180.080
3.1.2	Overige subsidies OCW	1.950.020	1.627.700	1.605.759	1.519.233	322.320
3.1.3	Doorbetalingen Rijksbijdrage	224.100	150.000	366.207	454.289	74.100
	Totaal (Rijks)bijdragen OCW	**10.954.300**	**10.377.800**	**8.510.344**	**10.817.105**	**576.500**

3.1 (Rijks)bijdragen OCW

De normatieve Rijksbijdrage bestaat uit personele bekostiging en materiele bekostiging (inclusief de bijdragen ter dekking van het buitenonderhoud). Het aantal leerlingen per 1-10-2017 betrof 1.962 en per 1-10-2016 1.976 en is medebepalend (t-1) voor de personele bekostiging 2018 (7/12e deel van schooljaar 2017-2018). De daling leerlingaantallen werkt voor 5/12e deel door in de personele begroting 2018. Daarentegen is de GPL voor personeel verhoogd met 2,506%. Per saldo stijgen de personele baten t.o.v. de begroting 2017 met
€ 181.500. Door de afname van het aantal leerlingen van 12 leerlingen is de materiële bekostiging, die voor een kalenderjaar wordt toebedeeld, licht gedaald met € 1.400 t.o.v. begroting 2017.

Onder 'Overige subsidies OCW' vallen personeels- en arbeidsmarktbeleid, bekostiging impulsgebieden, 1e opvang vreemdelingen, verrekening uitkeringskosten en de prestatiebox. Zoals reeds benoemd is de GPL voor het onderwijzend personeel, en daarmee ook het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid, verhoogd met 2,506%. Daarnaast is het bedrag per leerling bij de vergoeding prestatiebox toegenomen van € 129 naar € 166,50. In geld een toename van het PAB-budget € 53.000, Impulsgebieden € 21.700 en prestatiebox € 77.800. Voor de 1e opvang vreemdelingen is het ervaringscijfer van 2017 gehanteerd. Door het grillige verloop van aanmeldingen is voorzichtigheidshalve 80 % van de realisatie 2016-2017 opgenomen ad. € 194.600, een begrote toename van € 144.600. Tenslotte is een verlaagde opname 'verrekening uitkeringskosten' opgenomen van - € 35.000 t.o.v. - € 50.000 in de begroting 2017 en een ophoging van de bekostiging samenvoeging van € 9.900.
Per saldo een positieve toename tussen begroting 2017 en 2018 van afgerond € 322.000.

De 'Doorbetalingen Rijksbijdrage' betreffen de subsidies vanuit de verschillende SWV. Deze bestaan merendeels uit een bedrag per leerling voor basisondersteuning en arrangementen. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe en voor zover bekend en onderbouwd met beschikkingen zijn deze bedragen opgenomen in de begroting. Uitgangspunt is dat deze gelden beschikbaar komen voor het onderwijs. Het totaal van subsidies SWV laat een toename zien van
€ 74.000. Mogelijk neemt dit verschil in de loop van het kalenderjaar nog toe met nog af te geven beschikkingen.

Begroting 2018 (uitgebreid)

Baten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
3.2.	**Overige overheidsbijdragen**					
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	226.000	84.000	212.901	290.974	142.000
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	0	0	0	0	0
	Totaal overige overheidsbijdr	**226.000**	**84.000**	**212.901**	**290.974**	**142.000**

3.2 Overige overheidsbijdragen

De gemeentelijke bijdragen bestaan uit subsidies Gem. Woudenberg t.b.v. begeleiding/passend onderwijs (€ 23.000), Gem. Barneveld betreffende 2 taalklassen (€ 71.000), Gem. Bunschoten inzake taalklassen en loonkostensubsidie OOP (€ 40.000 + € 7.000) en Gem. Soest inzet taalklassen (€ 56.000).
Gesaldeerd een toename van € 142.000 t.o.v. begroting 2017.

Begroting 2018 (uitgebreid)

Baten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
3.5.	**Overige baten**					
3.5.1	Verhuur	25.000	15.200	19.143	23.928	9.800
3.5.2	Detachering personeel	23.100	23.100	51.759	28.776	0
3.5.3	Ouderbijdragen	0	0	0	0	0
3.5.4	Overige baten	35.000	22.700	49.814	59.941	12.300
	Totaal overige baten	**83.100**	**61.000**	**120.716**	**112.646**	**22.100**

3.5 Overige baten

Onder de overige baten vallen de verhuur onroerende zaken, detachering van personeel, vrijwillige ouderbijdragen in de vorm van o.a. schenkingen en sponsoring en overige baten.
Door actief verhuurbeleid op de scholen wordt verwacht bijna € 10.000 extra baten te ontvangen, dit gebaseerd op de reeds gerealiseerde inkomsten in Q3-2017.
Detachering personeel betreft één personeelslid bij de AOB.
De overige baten zijn begroot o.b.v. verwachte 'kleine' subsidies en projectgelden.
Per saldo een toename overige baten van € 22.100.

Toelichting Lasten

Lasten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
4.1.	**Personele lasten**					
4.1.1.	Lonen en salarissen	8.422.200	7.941.100	6.625.661	8.797.196	481.100
4.1.2.	Overige personele lasten	914.400	751.500	374.830	556.781	162.900
4.1.3	Uitkeringen	(75.000)	(75.000)	(139.738)	(379.759)	0
	Totaal personele lasten	**9.261.600**	**8.617.600**	**6.860.752**	**8.974.217**	**644.000**

4.1 Personele lasten

De brutosalarissen, sociale lasten en pensioenlasten zijn de personele lasten die voortkomen uit de personeels- en salarisadministratie. Deze lasten omvatten alle betalingen en verplichtingen in het jaar ten behoeve van het personeel in loondienst. In het baten/lastenstelsel worden niet alleen de daadwerkelijke uitgaven opgenomen, die gedurende het boekjaar worden gedaan, maar ook alle nabetalingen, vakantiegelden, eindejaarsuitkeringen, betalingen in het kader van de dag van de Leraar en (nog) te betalen sociale lasten, voor zover deze zijn toe te rekenen aan het boekjaar. De salarissen zijn begroot op basis van de afspraken die voortkomen uit het formatie-plan.

De salarislasten zijn rechtstreeks begroot vanuit het salarissysteem AFAS Profit. Hierbij is gebruik gemaakt van het meest recente personeelsbestand. Reeds bekende en geaccordeerde toekomstige mutaties, vacatureruimte en/of bezuinigingen zijn hierin verwerkt. Tevens is rekening gehouden met een aantal premiestijgingen, ingaande op 1 januari 2018, zijnde het participatiefonds (4,00% → 5,25%), vervangingsfonds (5,15% → 5,85%) en het ABP werkgeversgedeelte (14,77% → 15,75%). Voorgenoemde levert extra druk op de exploitatie van de stichting. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met een lichte afname in baten (t-1) door de leerlingdaling van ± 20 kinderen per schooljaar. Per saldo wordt er in 2018 een extra inzet loonkosten (exclusief uitkeringen en overige personele lasten) verwacht van € 481.100 t.o.v. de begrotingscijfers 2017.

Conform intern beleid en additionele financiering zijn onderstaande kosten opgenomen, waarmee tevens aan-sluiting wordt verkregen met het allocatiemodel t.b.v. toedeling formatie aan de scholen;
* € 250.000 opgenomen voor vervanging ziekte ERD, uitgangspunt 3% ziekteverlof
* € 194.600 opgenomen voor 1e opvang vreemdelingen. De baten zijn ook begroot!
* € 9.000 opgenomen voor meerkosten voor functiemix (10 fte LA → LB)
* € 75.000 opgenomen voor vervanging zwangerschapsverlof
* € 70.000 opgenomen voor vervanging ouderschapsverlof
* € 75.000 opgenomen voor risico verhoging werkgeverslasten
* € 80.000 opgenomen voor extra lid CvB t.b.v. overdracht
* -/- € 40.000 reiskosten woon-werk (staat geboekt op grootboek 44183)

Onderstaande tabel geeft de uitsplitsing weer van 4.1.2. Overige personele lasten.

	Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
Uitsplitsing				
Brutolonen en salarissen	5.783.300	5.828.600	6.526.529	-45.300
Sociale lasten	1.772.000	1.402.000	1.524.765	370.000
Pensioenlasten	866.900	710.500	745.903	156.400
Lonen en salarissen	**8.422.200**	**7.941.100**	**8.797.196**	**481.100**

Onder overige personele lasten zijn de niet rechtstreeks uit het salarissysteem betaalde kosten ondergebracht, zoals de kosten van inhuur derden voor o.a. ICT en huisvesting, cursuskosten (nascholing), teamontwikkeling, bedrijfsgezondheidszorg/Arbo, de kosten voor outplacement en innovatie.

In 2018 zal er wederom extra ingezet worden op innovatie en ontwikkeling personeel. Hiervoor is € 200.000 begroot. Daarnaast zijn gelden begroot voor specifieke scholingstrajecten, waaronder:

* scholing directie	€ 50.000
* scholing 30x gym	€ 60.000
* Bestuursacademie + personeel	€ 80.000
* startende LIO-ers	€ 10.000
Totaal:	€ 200.000

Naast bovengenoemde scholing is er € 150.000 t.b.v. Innovatie begroot en € 50.000 scholing Bestemmingsbox.

Onderstaande tabel geeft de uitsplitsing weer van 4.1.2. Overige personele kosten.

	Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
Uitsplitsing				
Personeel niet in loondienst	227.300	233.000	252.408	-5.700
Overige	687.100	518.500	304.373	168.600
Overige personele lasten	**914.400**	**751.500**	**556.781**	**162.900**

De stijging onder 'Overige' wordt voornamelijk veroorzaakt door interim-directeur De Uitkijck en de extra begrote scholingsgelden.

Eem-Vallei Educatief
Openbaar basisonderwijs met ruimte voor talent

Lasten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
4.2.	**Afschrijvingen**					
4.2.2.	Materiële vaste activa	315.200	329.300	200.038	282.005	(14.100)
	Totaal afschrijvingen	**315.200**	**329.300**	**200.038**	**282.005**	**(14.100)**

4.2 Afschrijvingen

Inventaris, leermiddelen en andere bedrijfsmiddelen die langer dan een jaar gebruikt worden, worden tegen de aanschafwaarde op de balans geactiveerd. Vervolgens is bepaald hoe lang het bedrijfsmiddel gebruikt wordt of naar verwachting zal meegaan. Als dat bijvoorbeeld 9 jaar is, wordt elk jaar 1/9 deel van de aanschafprijs als kosten in de exploitatie opgenomen onder "afschrijvingen".
Uitgangspunt is dat meubilair 20 jaar meegaat, inventaris en apparatuur 12 jaar, leermethoden e.d. 9 jaar en ICT-hardware 5 jaar.
De afschrijvingslasten zijn per saldo in 2018 lager dan in 2017 als gevolg van een niet gerealiseerde of uitgestelde investeringen, hetgeen het afnameverschil verklaart tussen begroting 2018 en 2017. Daar waar de overige onderdelen een afnemend investeringsniveau laten zien, is een stijging te verwachten in 2018, betreffende hogere investeringen in lesmethodes.

Lasten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
4.3.	**Huisvestingslasten**					
4.3.1.	Huur	85.700	111.100	47.927	75.545	(25.400)
4.3.2.	Groot onderhoud	154.000	140.000	115.500	154.002	14.000
4.3.3.	Onderhoud	85.500	80.700	61.914	63.820	4.800
4.3.4.	Energie en water	183.000	182.300	120.770	161.171	700
4.3.5.	Schoonmaakkosten	335.000	335.000	265.776	346.233	0
4.3.6.	Heffingen	35.000	40.700	28.881	25.743	(5.700)
4.3.7.	Overige huisvestingslasten	28.000	46.600	23.404	36.787	(18.600)
	Totaal huisvestingslasten	**906.200**	**936.400**	**664.172**	**863.301**	**(30.200)**

4.3 Huisvestingslasten

Huren:
Dit betreft de huur van het stafkantoor, huur Schakelklas Soest en een aantal kleine huurbedragen voor lokalen, opslagruimte. Deze zijn in 2018 te hoog begroot en teruggebracht naar huidig niveau met een afname van € 25.400.

Groot onderhoud:
Op basis van een meerjarenonderhoudsplan wordt een voorziening groot onderhoud opgenomen. Aan deze voorziening vindt, ter egalisatie van de jaarlijks fluctuerende uitgaven, een vaste dotatie per jaar plaats. De werkelijke uitgaven aan onderhoud op basis van dit plan worden niet opgenomen in een exploitatiebegroting, maar worden rechtstreeks ten laste gebracht van de voorziening. De dotatie is verhoogd tot € 154.000 per jaar, o.b.v. het in 2017 opnieuw, vastgestelde meerjarenonderhoudsplan 2017-2026, een toename van € 14.000.

Onderhoud:
Er is gekozen de onderhoudskosten te splitsen in tuinonderhoud, contractonderhoud en klein onderhoud om zo een beter inzicht te verkrijgen in het contractonderhoud per soort contract en per school. Het onderhoud laat een lichte stijging zien, voornamelijk veroorzaakt door toenemende kosten technisch onderhoud van € 10.000 en afname klein onderhoud van ruim - € 5.000.

Energie en water:
Er is een stringente bewaking van het energiegebruik op de scholen ingezet. Ook de komende jaren zal deze bewaking worden voortgezet om de verschillen tussen de werkelijke lasten en de rijksbaten te kunnen monitoren. De vergoeding vanuit MI, betreffende verwarming, elektriciteit en water bedraagt € 105.000 versus een begroot bedrag van € 183.000. Vanuit onderhoud en een aantal overige posten huisvesting kan vooralsnog compensatie gevonden worden voor dit tekort.

Schoonmaakkosten:
Per 2017 is er een nieuwe Europese aanbesteding voor schoonmaakonderhoud uitgevoerd. De voormalige contracten zijn opgezegd per 1 mei 2017. De schoonmaakkosten blijven op gelijk niveau met de begroting 2017.

Heffingen:
Het betreffen hier heffingen als zuiveringslasten en afvalverwerkingskosten. De publiekrechtelijke heffingen worden na betaling met de respectievelijke gemeenten verrekend op de rioolheffing na. Verwachting is een afname van € 5.700 o.b.v. herberekening realisatie 2017.

Overige huisvestingslasten:

Dit betreft de verzekeringen en de beveiligingskosten gebouwen. O.b.v. realisatie 2017 en herberekening wordt een afname kosten voorzien van € 18.600.

Lasten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
4.4.	**Overige instellingslasten**					
4.4.1.	Administratie en beheer	282.500	171.600	102.397	243.925	110.900
4.4.2.	Inventaris / apparatuur	570.100	527.000	589.928	755.672	43.100
4.4.3.	Overige dotaties	0	0	0	0	0
4.4.4.	Overige instellingslasten	45.000	57.800	33.060	47.077	(12.800)
	Totaal instellingslasten	**897.600**	**756.400**	**725.384**	**1.046.673**	**141.200**

Administratie- en beheerslasten:
Hieronder vallen posten als accountantskosten, deskundigenadvies, reproductiekosten, verzekeringen, telefoonkosten, portokosten etc.
De stijging kosten wordt veroorzaakt extra begrote inzet PR & Marketing € 70.000, deskundigheidsadvies, inzake ICT nieuwe wetgeving privacy € 30.000 en Afas consultancy € 12.000.

Inventaris, apparatuur en leermiddelen:
Leermiddelen e.d. omvatten die middelen die slechts één jaar meegaan, zoals gebruiksmaterialen en werkboeken van leerlingen. Leermiddelen die langer dan een jaar meegaan worden gezien als investeringen waarop wordt afgeschreven. Daarnaast worden hier o.a. de kosten van licenties en software en onderhoud en reparaties ICT verantwoord.
A.g.v. toenemende kosten licenties educatieve software ad. € 27.500 en onderhoudskosten ICT € 31.000 en afnemende kosten klein inventaris ICT - € 5.000, is per saldo de toename van ruim € 43.000 verklaard.

Overige instellingslasten:
Hieronder vallen vooral de verantwoordingen van de kleine kasuitgaven van de scholen.
Per saldo een begrote afname door scholen van - € 12.800.

Toelichting financiële baten en lasten

Lasten		Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie t/m sept '17	Realisatie 2016	Verschil begroting 2018-2017
5.1.	**Financiele baten en lasten**					
5.1.1.	Rentebaten	16.000	18.000	16.233	17.880	(2.000)
5.1.5.	Rentelasten	0	0	0	0	0
	Totaal financiele baten en lasten	**16.000**	**18.000**	**16.233**	**17.880**	**(2.000)**

5.1 Financiële baten en lasten

Financiële baten omvatten rente op spaarrekeningen en deposito's. De lasten bestaan uit rentekosten en kosten van bijvoorbeeld internetbankieren, kosten betaalpassen e.d.
Eem-Vallei Educatief heeft geld dat niet direct beschikbaar hoeft te zijn ondergebracht in spaarrekeningen bij de ABN-AMRO bank. Door verwachte druk op de rentetarieven is een afname van - € 2.000 voorzien.

Toelichting (meerjaren)investeringen

Investeringen

	2018	2019	2020	2021	2022
	€	€	€	€	€
Gebouwen	0	0	0	0	0
Meubilair	12.000	5.500	5.500	6.500	6.500
Inventaris	10.200	7.700	7.700	7.700	8.250
OLP	165.100	70.000	67.500	32.500	36.500
Overige	0	0	0	0	0
ICT	80.000	78.900	75.900	80.900	47.500
Totaal investeringen MVA	**267.300**	**162.100**	**156.600**	**127.600**	**98.750**
Totaal investeringen	**267.300**	**162.100**	**156.600**	**127.600**	**98.750**
Voorziening groot onderhoud					
Onderhoud (dotatie)	154.000	154.000	154.000	154.000	154.000
Onttrekkingen MJOP	458.934	116.105	69.610	122.867	195.017

Investeringen:
De investeringen in inventaris en apparatuur betreffen investeringen in:

- ✓ Schoolmeubilair (€ 12.000), voornamelijk diversiteit op scholen van stoelen en tafels.
- ✓ Inventaris (€ 10.200)
- ✓ OLP (€ 165.000), zijnde educatieve software.
- ✓ ICT (€ 80.000), voornamelijk hardware op de scholen.

Groot onderhoud:
In 2018 is vernieuwbouw van de dependance PWA opgenomen. De begrote kosten die ten laste van de stichting komen zijn € 338.000.

Ondanks een stimulerende houding van de stafmedewerkers tijdens de rondetafelgesprekken, blijkt het lastig voor schooldirecteuren om 5 jaren vooruit te investeren. Gevolg is vooralsnog een dalende lijn in investeringsbedragen.

Meerjarenbegroting 2018 – 2022

Meerjaren begroting

Baten		2018	2019	2020	2021	2022	verschil	in %
3.1.	(Rijks)bijdragen OCW	10.954.300	10.962.400	10.952.400	10.941.200	10.946.100	**(8.200)**	-0,1%
3.2.	Overige overheidsbijdragen	226.000	226.200	226.000	225.800	225.900	**(100)**	0,0%
3.5.	Overige baten	83.100	83.100	83.100	83.100	83.100	**0**	0,0%
	Totaal baten	**11.263.400**	**11.271.700**	**11.261.500**	**11.250.100**	**11.255.100**	**(8.300)**	-0,1%

Lasten		2018	2019	2020	2021	2022	verschil	
4.1.	Personele lasten	9.261.600	9.245.200	9.198.100	9.253.500	9.261.350	**(250)**	0,0%
4.2.	Afschrijvingen	315.200	314.000	280.000	208.000	207.000	**(108.200)**	-34,3%
4.3.	Huisvestingslasten	906.200	913.900	921.600	929.400	937.300	**31.100**	3,4%
4.4.	Overige instellingslasten	897.600	872.200	870.400	868.500	865.800	**(31.800)**	-3,5%
	Totaal lasten	**11.380.600**	**11.345.300**	**11.270.100**	**11.259.400**	**11.271.450**	**(109.150)**	-1,0%
	Saldo baten en lasten	**(117.200)**	**(73.600)**	**(8.600)**	**(9.300)**	**(16.350)**	**100.850**	-86,0%
5.1.	Financiele baten en lasten	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000	**0**	0,0%
Nettoresultaat		**(101.200)**	**(57.600)**	**7.400**	**6.700**	**(350)**	**100.850**	-99,7%
	Leerlingen (t-1)	**1.962**	**1.944**	**1.923**	**1.902**	**1.884**	**(78)**	**-4,0%**

Algemeen

In bovenstaand overzicht wordt de meerjaren(integrale)begroting 2018-2022 gepresenteerd. Met de afloop van het huidig SBP in 2019, zal bij het opstellen van een nieuw SBP, meer aandacht uitgaan naar het verdisconteren in de meerjarenbegroting van beleid, risico's, budgetverdeling en een vermogenstoets. Hierdoor ontstaat een betrouwbaarder beeld naar de toekomst toe, waarmee het financieel beheer verder geoptimaliseerd wordt.
In het verlengde daarvan is de doelstelling om de budgettoedeling naar de scholen te optimaliseren i.r.t. goed financieel beheer, zoals beschreven in het waarderingskader van de Onderwijsinspectie. Hiermee wordt in 2018 gestart.

De resultaten laten voor de jaren 2018 en 2019 een negatief resultaat zien, waarmee geanticipeerd wordt op een geprognosticeerde afname van het leerlingaantal van 78 voor de komende 5 kalenderjaren.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd in de meerjarenbegroting:

- Er wordt rekening gehouden met de kaders zoals opgenomen in de kadernota;
- De begroting dient realistisch te worden opgesteld;
- Er wordt rekening gehouden met de geldende richtlijnen en wet- en regelgeving;
- Gestreefd wordt naar volledigheid in de begroting;
- Conform de beleidsregels en kadernota formatie dienen begrotingen in beginsel sluitend te zijn;
- Een uitzondering op het uitgangspunt van de sluitende begroting kan worden gemaakt indien een overschrijding wordt veroorzaakt door duidelijk omschreven beleidsdoelstellingen met een afgeschermde tijds horizon. Aanvullende voorwaarde is, dat de kengetallen boven de minimumgrens blijven;
- Er wordt uitgegaan van de werkelijke leerlingaantallen (onderbouw, bovenbouw) en gewichtenleerlingen per 1 oktober 2016 en 1 oktober 2017:
  De telling 1-10-2016 is bepalend voor de personele bekostiging voor schooljaar 2017-2018 en de telling 1-10-2017 is bepalend voor de materiele bekostiging voor kalenderjaar 2018;

- Er wordt gebruikt gemaakt van de meest actuele normatieve bekostigingsgegevens, betreffende (personeel en materieel);
- Overige baten worden begroot als deze zeker zijn;
- Lasten worden begroot als deze bekend zijn.

Personele bekostiging regulier
De personele bekostiging regulier is gebaseerd op de hierboven vermelde leerlingen, de gewichten en de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) per 1 oktober 2016.

➔ **Voor de jaren daaropvolgend is de GGL gelijk gehouden.**

Materiële bekostiging en personele bekostiging
De materiële bekostiging 2018 is gebaseerd op de vermelde leerlingen, de gewichten en het aantal NOAT-leerlingen per 1 oktober 2017.

➔ **De materiële instandhoudingen 2019 en verder zijn leerlingafhankelijk opgenomen.**

Baten samenwerkingsverband
De baten vanuit het samenwerkingsverband zijn gebaseerd op het zorgplan en het aantal leerlingen.

➔ **Deze zijn opgenomen onder de rubriek (Rijks)bijdragen OCW conform het zorgplan.**

Prognose leerlingaantallen

Onderstaande tabel geeft de (geprognosticeerde) leerlingaantallen weer over de komende 4 jaren.

Telling 1-10-2017:		01-10-2018	01-10-2019	01-10-2020	01-10-2021
	2018	2019	2020	2021	2022
Totalen	1.962	1.943	1.923	1.903	1.883

De scholen in Soest (PWA, Startbaan, Egelantier en de Buut) hebben vanuit de gemeentelijke prognose te maken met een jaarlijkse krimp van 4%. Dit geldt eveneens voor de Uitkijck in Baarn. Bovenstaande leerlingenaantallen zijn gehanteerd bij het opstellen van de meerjaren begroting.

Meerjarenbalans, inclusief kengetallen

Meerjaren begroting

Activa	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa					
Materiele vaste activa	1.727.100	1.575.200	1.451.800	1.371.400	1.263.150
Vlottende activa					
Vorderingen	530.000	530.400	818.500	819.600	827.800
Liquide middelen	2.267.766	2.399.961	2.615.151	2.733.384	2.800.267
Totaal activa	**4.524.866**	**4.505.561**	**4.885.451**	**4.924.384**	**4.891.217**

Passiva	2018	2019	2020	2021	2022
Eigen vermogen	3.106.800	3.049.200	3.056.600	3.063.300	3.062.950
Voorzieningen	227.066	264.961	349.351	380.484	339.467
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	1.191.000	1.191.400	1.479.500	1.480.600	1.488.800
Totaal passiva	**4.524.866**	**4.505.561**	**4.885.451**	**4.924.384**	**4.891.217**
Resultaat exploitatie:	**-101.200**	**-57.600**	**7.400**	**6.700**	**-350**

Kengetallen balans

	2018	2019	2020	2021	2022	
Liquiditeit Vlottende activa / Kortlopende schulden	2,35	2,46	2,32	2,40	2,44	**> 0,75**
Solvabiliteit 2 Eigen vermogen + voorzieningen x 100% / Totaal passiva	73,7 %	73,6 %	69,7 %	69,9 %	69,6 %	**> 30%**
Weerstandsvermogen (Eigen vermogen -/- MVA, gecorr) x 100% / Totale baten	27,4 %	26,9 %	27,0 %	27,1 %	27,1 %	**10% - 40%**
Huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschr. geb,) x 100% / Totale lasten	8,0 %	8,1 %	8,2 %	8,3 %	8,3 %	**< 10%**

De meerjarenbalans i.c.m. de kengetallen vertoont het beeld van een financieel gezonde organisatie. Alle ratio's blijven boven de streefwaarden van de onderwijsinspectie. Aandachtspunt is de ontwikkeling van de huisvestingsratio. Deze stijgt gestaag en met een toename van investeringen kan deze richting de 10% gaan.

Tevens genieten liquiditeit en solvabiliteit aandacht, doordat deze relatief hoog zijn. Het CvB zal hierop de komende jaren anticiperen met aanvullend financieel beleid.

Toelichting kengetallen (conform waarderingskader financieel beheer Onderwijsinspectie):

Liquiditeit
Bij liquiditeit gaat het erom of het bevoegd gezag in staat is om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit blijkt uit de verhouding tussen vlottende activa en de kortlopende schulden. Voor een goede liquiditeit moet dit getal minimaal boven de 0,75 liggen, omdat er geen andere activa zijn die op korte termijn in geld kunnen worden omgezet.

De liquiditeit is bovengemiddeld goed.

Solvabiliteit 2
Bij de solvabiliteit 2 gaat het erom in hoeverre een bevoegd gezag op lange termijn, ook in tijden van tegenspoed, aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit blijkt uit de verhouding tussen eigen vermogen, inclusief voorzieningen en het totaal van de passiva. Absolute normen voor solvabiliteit zijn moeilijk te geven. Beoordeling van het eigen vermogen kan niet los worden gezien van de beoordeling van de hoogte van de voorzieningen. Wanneer deze niet toereikend zijn om de toekomstige verplichtingen te dekken, zal aanvulling vanuit het eigen vermogen moeten plaatsvinden. In geval van een gezonde financiële positie, is een ondergrens van 30% wenselijk.

De solvabiliteit bevindt zich op een constant stevig niveau van rond de 70%.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van het risicomanagement voor de stichting. Bekeken wordt in hoeverre de stichting zich een tekort kan permitteren in relatie tot de opgebouwde reserves. De definitie van het weerstandsvermogen gaat uit van de situatie dat er een voorziening is. Het is van belang, waartoe reserves worden aangehouden, of - bij negatieve stand - waardoor een negatieve stand wordt veroorzaakt. Te hoge reserves duiden op "spaargedrag", te lage reserves kunnen duiden op zorgeloos financieel management. Negatieve reserves kunnen consequenties hebben voor de continuïteit.

Het weerstandvermogen vertoont voldoende bufferfunctie en blijft een constant peil behouden.

Huisvestingsratio
De huisvestingsratio is nieuw sinds de jaarrekening 2016. Deze geeft de verhouding aan tussen de huisvestingslasten en de totale lasten. Met 8,3% in 2022 blijft deze vooralsnog onder de signaleringsgrens van 10%.

De kapitalisatiefactor is verdwenen uit de kengetallenset vanuit de Inspectie en derhalve niet opgenomen.

Liquiditeitsbegroting 2018 – 2022

Onderstaand wordt het meerjaren-kasstroomoverzicht gepresenteerd, waarin het verloop van de liquide middelen over de komende jaren zichtbaar wordt.

Kasstroomoverzicht / verloop liquide middelen

	2018	2019	2020	2021	2022
	€	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten	(101.200)	(57.600)	7.400	6.700	(350)
Overige mutaties eigen vermogen	0	0	0	0	0
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	315.200	314.000	280.000	208.000	207.000
- mutaties voorzieningen	(304.934)	37.895	84.390	31.133	(41.017)
Veranderingen in vlottende middelen					
	(90.934)	294.295	371.790	245.833	165.633
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringen in materiële vaste activa	(267.300)	(162.100)	(156.600)	(127.600)	(98.750)
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	(267.300)	(162.100)	(156.600)	(127.600)	(98.750)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	0	0	0	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen	(358.234)	132.195	215.190	118.233	66.883
Beginstand liquide middelen	2.626.000	2.267.766	2.399.961	2.615.151	2.733.384
Mutatie liquide middelen	(358.234)	132.195	215.190	118.233	66.883
Eindstand liquide middelen	**2.267.766**	**2.399.961**	**2.615.151**	**2.733.384**	**2.800.267**

Door een afnemend investeringspeil zal de liquiditeitspositie de komende jaren stijgen.

Onderstaande grafiek geeft een grafische weergave van het verloop van de liquiditeitspositie weer.

Grafiek: Stand liquide middelen

